

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 2]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 30. Juni 1493

Si cui plus quam per legem falcidiam

[urn:nbn:de:bsz:31-319543](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319543)

prario semp recitauit: z dicit aut fructus pcepti extant z debet heredi mulieris restituere: ut. l. si stipulata. s. de dona. inter vi. z ux. aut sunt psumpti z tunc aut pcepti ptra uoluntate defuncte z maritus dz restituere: ut. l. s. bis. C. de dona. inter uir. z ux. aut pcepti uoluntate defuncte: z tunc aut sunt fructus industriales z maritus lucrat: ut. d. l. vlti. cu glo. C. de pac. quen. Mo. ob. ista. l. ga tenet reddere ratione licet fructus sint psumpti. si uero sunt fructus naturales magni: z tunc tenet maritus restituere inquantu est locupletior: ut. l. si stipulata. s. i. s. de dona. inter uir. z ux. aut sunt parui z no tenet restituere: ut. l. si id qd. s. i. z. l. utru. s. de dona. inter uir. z ux. z. l. oibus. s. de ipensis. C. habui consulere hic utru oleum sit fructus naturalis vel industrialis. Et habes casum q̄ est industrialis. s. de rei ue di. l. antepe.

Post adita. Reus tenet edere actionem actori ad replicationem fundanda. h. d. Et glo. allegat istu tex. ad illud qd summa tibi in. l. si. C. de eden. z Guil. de cu. in. l. i. s. edenda sunt oia. Ja. bu. rridet q̄ hic no edif ut instrumentu sz ut in corpus hereditariu ipse pot dicere q̄quid uult. Nota qn sit bonoru discussio pot cogi notarius ut exhibeat instrumentu ex quo pbat debitu illud de quo fit exculsio plene in. l. si. C. de eden.

Si cui plus q̄ per legem falci. Rubrica.

I cui plus. Tu dicit tene bene meti glo. que incipit sic. C. dicam alias ad quid sit menti tenenda.

Hec uerba. Verbus amplius quadoqz totum p̄inet. h. d. Nota de dictioe aplius de quo habetis. C. de here. insti. l. ij. C. op. de de auc. sed cu restator. C. ad. l. fal. So. ibi sm iura noua ubi inuentario no facto tenet ad totu. hic sm iura uetera sm que non tenet ultra vires hereditarias.

Ex. s. sequenti.

An fili de restituendo grauat detrahatur duas q̄rtas. Interdu. Iste est notabilis. s. z menti tenendus: z. h. d. ubi in alio iure heres quartam detrahatur cessat falcidia: vel aliter. Mo debet detrahi due quarte. Glo. inducit in ar. ad. q. q̄ filius institutus z de restituendo grauatus no detrahatur duas q̄rtas. z uide glo. que incipit pretore z t. ibi idē ergo z t. istum passum nunq̄ examinaui uobis nec modo examinauo: quia est decissum per decretalem. Glo. nostre tangit in. l. in ratione. s. qd uulgo. s. ti. i. z. l. pap. s. si ipubes. s. de inoffi. testa. z. l. q̄ q̄. ad. l. fal. z glo. uidet tenere q̄ institutus z rogatus de restituendo pure no detrahatur duas quartas. sed rogatus de restituendo sub conditione detrahatur duas. z hoc est canonizatus extra de testa. c. raynutius. z. c. raynaldus. Glo. in. s. si quis aut no iplens. in corpore de here. z fal. dicit aut est institutus pure z non detrahatur duas. Doctores tractant in. d. l. q̄ q̄. z Ja. de bel. in. s. quobrem. in corpore de resti. Comuniter tenent ille decretales licet sm puncta iuris nostri non possit nisi unam detrahere.

Si si quart. Op. debitor generis no liberaf iteru: ut. l. incendiū. C. si cer. pe. z. l. in ratione. s. i. s. ti. i. Sol. Dy. q̄ hic tenetur ad genus respectu speciei. id no liberaf iteru: ut. l. si qs ad libertate. s. i. s. de nox. z. l. tice. s. fi. s. de le. i. z. l. qdā. s. si tibi. C. e.

Si dolo.

Quotiens futurum. In tex.

ibi dies superest. z conditio extitit eo casu quo fuit relictum sub conditione. z in diem dicemus si facta est ma. illa appareat locum esse falcidie.

Ex. s. sequenti.

Que dicantur legata minuta z an cum interponit cautio de qua in. l. debeat poni pena.

Quauis. In legatis minutis causa alimentorum no prestat hec cautio. hoc dicit. Pro declaratione reuoco in dubiu an pro legatis minutis debeat prestari satisfactio. Quidam dicunt q̄ no: ueritas est q̄ iste. s. loquit in legatis minutis causa alimentorum z istud oēs tenent. C. quero que dicatur legata minuta. Dicit quida illa que sunt usqz ad. x. aureos. sed iste. s. no dicit hoc. Alij dicunt usqz ad duos: ut. l. si oleum. in fi. cu. l. se. s. de dolo. Alij dicunt aliter: ut in auc. nisi. C. de sen. ex peri. re. Ja. de are. dicit sup ista glo. q̄ in illa auc. nisi. standuz est consuetudini. in alijs stat arbitrio iudicantis cu no reperiat determinatum: ut. l. i. in fi. s. de iure deli. z. j. ex qui. cau. i. pos. ea. l. in uenditione. z. l. certo generi. coia predi. Que e ratio quare no prestat in alimentis. Dicit i glo. C. que rit glo. h. dicit q̄ no debet satisfactio sed an cauere. dicit q̄ sic: ut. l. ij. s. sed si dubites. s. de iudi. habes tex. in. l. in rebus. de usufru. ca. re. que usu psu. habes in. l. filium: ut. le. no. ca. z qd no. p. Dy. j. iudi. sol. super rubrica. C. quero quado interponit ista cautio an cum pena vel sine pena. z glo. dicit forte sub pena cu no sit difficile. z tene menti ista glo. Contrariu uidet sentire glo. in. l. ij. in fi. C. qui satisfactio. cog. z. l. fi. j. de preto. sti. Possumus saluare ista glo. q̄ hic loquit eo casu quo remittitur sibi satisfactio fideiussorum. ille glo. loquit qn fideiussores tenentur dare. Habes alia glo. de hoc in. l. ij. i. fi. s. de ali. iudi. mu. cau. fac. ubi est glo. q̄ sub pena tenetur promittere. glo. signat ptra. z non soluit uide tam que incipit in fi. Sol. hic speciale fauore alimenterum.

Si legatarius. ver. Idem superest. C. op. de. l. si uendiderat. de euic. ubi dicit q̄ si aliquis euincit sibi met no committit stipulatio. h. dicit p̄trariuz. z glo. assignat pro p̄trario z est ptra. z uide glo. que incipit ipsemet. Sol. q̄ ibi loquit in stipulatione duple q̄ est penalit z odio fa. ideo no committitur nisi uere euincatur. hic committit quia continet simplum tantu.

Questum. C. op. de. l. si duo. s. fi. s. de ar. So. ut in glo. z dicit dixi i. l. si sic. j. de uerbo. obliga.

Ec aut satisfactio. Ista. l. prestat ar. q̄ ppter minas factas ab uno no debet prestari cautio. z determinat p istu tex. quia aut sunt mine illusorie aut no. z statur arbitrio iudicis. glo. est. C. qd me. causa. l. metum per Guil. de cu. l. illicitas. s. ne potentiores. s. de offi. pre.

Si duo ex testō. C. op. de. l. qui cu herede. j. de excep. rei iudi. So. glo. hic q̄ ibi erat p̄tentio inter institutus z substitutu. h. inter duos institutos z t. uide glo. que incipit. i. se esse z t. usqz ibi. l. enim z t. z ista so. no uidet esse uera: nec ista cautio dz habere locuz: qa olim iudicia filebat ppter petitione hereditatis: ergo legatum no poterat peti. z sic cautio no dz interponi. Breuiter credo q̄ istud dz declarari p. l. si testm. cu glo. de peti. here. Et soluat legatum heres uel opponat exceptio nez z t. ut ibi. Et sic est intellectus uerus z absolutus. Contra dic q̄ optime possunt peti legata ut h. si uult heres exceptione opponere pot ut ibi. si uult soluere z petere cautione pot ut hic. hodie tu istud corrigitur p. l. si. C. de peti. heredi.

Hec cautio. Ista cautio debet prestari qn recipietis interest. hoc dicit. u u iij

Si cui plus q̄ per l. falci. Rubrica.

I cui. s. hec uerba. uide Bar. i. l. si seruus legatus. s. si ita scriptum de leg. i.

Interdu. nunq̄ examinaui. per Bal. in auc. res que i vl. col. C. coia de leg. ADDE que posui in. l. q̄ vulgo z ro. p̄filio. ce. vi.

Si do. n. lo. s. q̄uis. quero. adde Bart. z qd ibi dicit i. d. l. si. de pre. to. stipu.

Ec at satisfactio. Et uide qd per hanc. l. pulchra. q. decit Bar. in. l. inter stip. s. sacra. de vbo. obli. in vl. brocar. do. vtru aut mine inducant iustum metuz. uide in. d. l. metuz. z Bar. in. l. famosi. ad. l. iul. ma. esta. z etia Jmo. i. l. ij. s. q̄ si i pa. so. ma.

Uzno facile. remittitur satisfactio. An pauperi q si pot remittat satisfactio vid plene p glo. Bar. 7 bal. i. l. usufruc. C. d. usufr. Jus d. pius. Op. et vide Bal. 7 Imol. ibi. Cogit ca uere. vide p Jo. an. i. ti. d. istru. edi. s. nuc aliqua i spec. quez in hoc seqt pe. d. ach. i. cle. i. d. testa. 7 po nit Jo. an. i. addi. q. inci pit albertus galeotti. i. v. itez no. q. eo casu 7c. si he res soluit exe cutori an sit liberat. add Jo. an. i. ti. d. istru. edi. s. nuc vero ali qua ver. sed an debitor. C. Staf iu rameto. Et vide fin. bal. i. l. i. vi. col. C. de ede. 7 qualiter pro bat qd se sic expedisse. vi de p. bal. i. l. restituenda. C. d. pe. he. 7 Bar. i. l. q. sub pditoe d pdi. isti. 7 qli ter qd pbet se tm uedidit se dic per fa crametu fm Bal. i. l. i. fa milie. C. fa ber. p. d. l. fi qd p redp. 7 istis adde qd in tutori b 7 comif sarijs redp. ptib 7 rones no. Bal. in rub. de fi. in stru. in. xvij. col. in ver. se quis videre de scriptura quorundaz officialiuz. 7 Bar. in. l. i. s. officiu. d. tutel. 7 ro. di strab. 7 no. i. fi. de act. s. actionuz. in. xxij. q. per moder. per Jo. an. in. d. s. nuc vero aliqua. in ad di. q. incipit. p. huc. s. 7c. 7 vid ad ma teriaz quali.

In tex. ibi tradidit. 7 certe non ratione que sequitur.

Ideamus. Legatarius dz cauere heredi 7 fideicommissari

us legatario: vel fideicommissarius heredi causa euitandi circuitus. b. d. In tex. ibi sufficeret h. Ruder ibi esse. i. legatarium heredi cauere debere acsi no esset fideicommissarius grauatus. C. Venio ad ver. sed 7 legatario: ut intelligatis istuz ver. habetis recordari de eo quod habuistis in. l. penales. in fi. s. ti. i. ibi de ali. le. Breuiter glo. sol. 7 bene.

Im non facile. Et qui no pot satisfare remit

tif satisfactio. b. d. C. Op. 7 videt q paupertas sit ca dan de satisfactio: ut. l. de creationibus. s. fin. aut e. C. de epi. audi. Glo. non soluit. Rn. qnqz ppter paupertate remittit satisfactio. qnqz exigitur 7 h exigitur timore future paupertatis. 7 si esset certu legatariu semper esse diuit nō prestaret: ut. s. e. l. nisi. s. ite scie du. sed eo casu quo no potest prestare an sit repellendus: 7 tunc aut tractat de administratione rei aliene 7 repellit propter paupertate: ut in. l. de creationibus. aut de administratione pprii debiti tractat: 7 tunc no repellitur ut hic. C. Op. q paupertas no psit: ut. l. pe dius. de incen. rui. nau. Bic plene i. l. fi qs ad dedina da. C. de epi. 7 de. C. Quero qd si bona fide no postu lat. Bic ut in glo. 7 bene.

Ex. l. sequenti.

Qua cautionem teneant prestare legatarius vel nudus minister. Et an executores habeant aliqua actioez.

Juus pius. Ista e bona lex 7 glo. legit uno modo. ego

legā alio modo 7 erit sine tot ppariis 7 lec. po no per. l. pecunie. s. de ali. le. ubi debet remanere pe nes istum ministruz. 7 ideo no debet cauere 7 fm hoc loquit in legatario no in nudo ministro 7 glo. legit aliter 7. h. d. Aliter executor no tenetur heredi cauere. hoc dicit. C. Op. de. l. iij. s. debeat. s. de ali. le. Glo. responder ibi loquit in executore dato ab herede ut a iudice. h in testamentario. sed certe etiā executor testamētarius no tenetur cauere: ut. l. nulli. C. de epi. 7 de. tene menti istud. C. Contra istud op. s. l. liberto. s. lar gius. in fi. s. de an. le. Ille est tex. qui bene declarat istā legē. So. merus executor no tenet cauere nisi post te stamentū factū ceperit esse no soluendo: ut in contra rio. C. Op. de. l. fi a pluribus. in prin. s. de leg. i. z. l. q dam. s. pe. e. ti. ubi isti executores debet satisfare. By. in. d. l. fi a pluribus. soluit q ibi loquit in executore qui a defuncto sensit comodum ideo tenet cauere. h a de functo comodū no sensit. C. Et pro declaratione ma terie plene distigue q triplex est cautio. quedā est cautio cessantiū partes reddi. quedā de pseruando inde nem. quedam est cautio de implendo onere iniuncto. C. Circa primā cautionē dic aut est legatarius 7 no te netur satisfare: ut. l. pecunie. in prin. s. de ad. le. 7 hoc fm primā lec. quā posui. Aut est minister no tm nudus 7 cogitur cauere: ut. d. l. pecunie. ij. rñso. no tm satisfare cum eius fides sit electa a testatore: ut. l. firmio. s. i. quādo di. le. ce. Aut est executor merus 7 no cogit ca uere nec satisfare: ut h. C. Circa secundā 7 tertiā cau tionē dic aut est legatarius 7 cogitur satisfare: ut. l. fi ti bi. s. de lega. iij. z. l. qbus diebus. s. fi. de condi. 7 de mon. Aut est minister: 7 tunc si non est nudus cogitur cauere no satisfare: ut. s. de leg. i. l. fi a pluribus. 7. d. l. firmio. s. i. Nec ob. s. de le. i. l. quidā. s. pe. quia ibi lo quit de satisfatione que prestat ex illo titulo: ut le. no. caue. no de ea que prestat ex executor. Predicta vera nisi sit effectus minus soluendo: ut. j. proxi. dicam. Si uero est nudus minister tunc aut post factum testm est effectus minus idoneus 7 satisfat. als no satisfat nec cauet sed potest ei simpliciter solui: ut. l. liberto. s. lar gius. de an. le. Predicta uera de executore testamen

tario. de legitimo 7 datiuo dic ut. s. dixi. Item si dubi tas qualiter cognoscat legatarius ab executore: 7 exe cutor merus a no mero. Et de qd dixi in. l. pecunie. de ali. le. 7 plenius in. l. si quis ticio. s. de leg. ij. Item no ta q eo casu quo executor dz cauere vel satisfare si he res sibi soluit no exacta cautione uel satisfatione ad huc tenet legatarius: ut. d. l. firmio. s. i. C. Quero an isti executores habeant aliqua actionē. Itz an portio deficiēs 7c. Bic glo. in. d. l. fi qs ticio. s. de leg. ij. 7 ibi dicā. C. Quero qd si est dubiu an bene distribuatur uel no: 7 glo. dicit q stat iuramento. 7 facit qd no. i. l. san cimus. s. in cōputatiōe. C. de iur. deli. dñs Ly. in. l. id qd pauperibus. in. viij. q. determinauit fm Pe. 7 dicit q istud dz intelligi vey in legatis minutis. sed in bis q bene possunt pbari per testes ut sunt magna facta: tūc per testes debent probari.

Non. Cautio usufructu finito rem re stitui debet interponi ei ad quez ptinet pprietas no heredi tantumō. hoc dicit.

Ad senatusconsultum trebel. Rubrica.

Hec rubrica no eget p̄tinatione quia tex. p̄tinauit. Sed op. cū in nigro etiā dicat de senatuscōsulto pegasiano debuit addi rubrica de senatuscōsulto pegasiano. Ruder glo. q oia remedia pegasiani sunt attribu ta treb. 7 que sunt propria remedia vtriusqz vide insti. de fideicomis. heredi. per totum.

Ex. l. sequenti.

Quot sint remedia trebelliani. 7 an cū pater restitu filio habeat locum trebellianum. Et qualiter fiat translatio instantie de uno in alium.

Explicito. Hec lex primo conti nuat titulu. secūdo po nit tepus p̄fectionis huius senatuscōsul ti. tertio ponit uerba. secūda ibi: factis est.

tertia ibi: cuius uerba. 7. h. d. Facta restitu tione transeūt actioez 7 iura in fideicommissariū 7 heredi paraf exceptio. C. Op. q alia sunt remedia treb. s. de coact. heredis 7 de detractiōe quarte: ut. j. e. l. quia poterat. 7. j. e. l. s. si heres. cū. s. se. So. fateor q remedia treb. sunt qnqz: vt no. in. l. in testamēto. C. ad. l. fal. Primū q heres cogat adire 7 restituere: vt. j. e. l. ga poterat. Scdm ut facta restitutiōe trāseant actiones in fideicommissariū ut h. Tertiu q heredi def exceptio si pueniat ut hic. Quartū q p̄tra euz def exceptio si agit ut hic. Quintū e de detractiōe q̄rte: ut. s. e. l. s. si he res. 7. s. sequētibz. Et de his remedijs aliq sunt attri buta trebelliano que fuerūt inuēta p pegasianuz sena tuscōsultum: ut insti. de fideicomis. here. p totū. Item p̄tra dicit hic q iudicia idest instātie trāseūt in fideicō mis. Cōtra. j. e. l. cū h̄ditas. Rñ. ibi instātia cepta cum defuncto q trāsit in fideicōmis. ut h. q: erat ius h̄dita riū. Sz instātia cepta cū herede no trāsit in fideicōmis sariū: ut ibi: quia no est h̄ditaria. C. Itē p̄tra qn pater restituit filio no restituit ut heres. ergo treb. non h̄z lo cū: ut. l. cū filio. s. de leg. i. Rñ dicit i ver. sed idē. Rñ. qnqz pater instituit 7 rogat restituere filio: tūc h̄z locuz treb. quo ad oia remedia ut hic. qnqz ipse filius instituit 7 pater rogat ei restituere: tūc etiā h̄z locū treb. ad oia remedia preterq̄ quo ad deductionē quarte: ut hic. 7. s. si filio. j. e. z. s. de leg. i. l. cū filio. C. Itē op. q deduc tio q̄rte no sit de remedijs treb. ut insti. e. s. restituta. So. fateor p̄trariū: sed attribuit ei. Fuit enim inuentū p pegasianū. C. Ultimo nota duo ex isto tex. p̄mo q il le in que trāseūt utiles: 7 sic in que transit effectus sine noie appellat usufructuarius largo mō: ut ibi: ius usu fructuzqz transferre: tm no e usufructuarius de quo lo quit titulus de usufructu. C. Secūdo nota q fit trāsla tio instātie de uno ad aliu q translatio fit multis mōis fm Ja. de are. Transfert eniz qnqz legis auctoritate: